

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ А. С. МАКАРЕНКА

ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА БІЗНЕС-ЕКОНОМІКИ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан фізико-математичного
факультету

Каленик М. В.

« 24 » вересня 2020 року

МАКРОЕКОНОМІКА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

спеціальність 051 Економіка

освітня-програма/програми освітньо-професійна програма Економіка
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

спеціалізація Економіка готельно-ресторанного бізнесу

мова навчання українська

Погоджено науково-методичною
комісією фізико-математичного
факультету

« 23 » вересня 2020 р.

Голова ОТ

Одінцова О.О., к.фіз.-мат.наук, доц.

Суми – 2020

Розробник:

Ковтун Г. І., старший викладач кафедри бізнес-економіки та адміністрування Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри бізнес-економіки та адміністрування Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка

Протокол № 1 від 15 вересня 2020 р.

Завідувач кафедри

Кудріна О. Ю. д.е.н., професор кафедри бізнес-економіки та адміністрування

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Освітній ступінь бакалавр	Обов'язкова, цикл професійної підготовки	
		Рік підготовки:	
		2020–2021-й	-й
		Семестр	
		1-й	-й
		Лекції	
		32 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		94 год.	год.
		Консультації:	
		4 год.	год.
Загальна кількість годин – 150		Вид контролю: екзамен	

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Макроекономіка» є: формування системи знань про механізми функціонування національної економіки на основі сучасних макроекономічних теорій, концепцій, моделей, обґрунтованих світовою та вітчизняною наукою й апробованих економічною практикою; оволодіння системою знань про причини циклічних коливань і взаємозв'язок динаміки обсягів виробництва, рівня інфляції та безробіття; формування знань, вмінь та навичок з аналізу економічних процесів на макрорівні.

Основними **завданнями** навчальної дисципліни «Макроекономіка» є:

- визначення ролі макроекономічної науки в суспільстві, розкриття її об'єкта, предмета та методу;
- розкриття основних положень макроекономічних теорій, на які спирається сучасна макроекономічна наука та господарська практика;
- висвітлення системи основних макроекономічних показників та індикаторів макроекономічної нестабільності;
- розгляд базових моделей макроекономічної рівноваги;
- розкриття механізму окремих складових макроекономічної політики: фіскальної, монетарної, зовнішньоекономічної, соціальної;
- визначення факторів та розкриття основ моделювання економічного зростання;
- формування в здобувачів вищої освіти стійких знань з теорії макроекономіки;
- набуття здобувачами вищої освіти навичок і умінь самостійного вирішення практичних питань щодо відображення макроекономічних закономірностей;
- засвоєння здобувачами вищої освіти методичних підходів до визначення векторів цілеспрямованого впливу держави на виробництво, зайнятість, інфляцію та інші макроекономічні параметри за допомогою зміни пропозиції грошей, рівня податків та державних витрат;
- навчання методиці аналізу макроекономічних ситуацій для подальшого використання результатів аналізу в практичній роботі;
- ознайомлення студентів з сучасними проблемами економіки України;
- сприяння цілісності сприйняття здобувачами вищої освіти економічних явищ.

Предметом навчальної дисципліни «Макроекономіка» є механізм функціонування національної економіки, цінové поєднання ринкового саморегулювання та державного впливу на економічні процеси.

В рамках дисципліни враховано **галузевий та регіональний аспект**, зокрема через аналіз кейсів готельно-ресторанного бізнесу та статистичних даних Сумської області.

Після вивчення дисципліни «Макроекономіка» здобувачі вищої освіти повинні володіти:

інтегральною компетентністю:

ІК. – Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

загальними компетентностями:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 6. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 9. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації.

спеціальними (фаховими, предметними) компетентностями:

СК 1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.

СК 3. Розуміння особливостей провідних наукових шкіл та напрямів економічної науки.

СК 4. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.

СК 5. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

СК 6. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.

СК 7. Здатність застосовувати комп'ютерні технології та програмне забезпечення з обробки даних для вирішення економічних завдань, аналізу інформації та підготовки аналітичних звітів.

СК 9. Здатність прогнозувати на основі стандартних теоретичних та економетричних моделей соціально-економічні процеси.

СК 10. Здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів.

СК 13. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.

СК 14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

СК 15. Здатність аналізувати особливості функціонування готельно-ресторанного бізнесу.

СК 16. Здатність обґрунтовувати пропозиції з удосконалення бізнес-процесів готельно-ресторанного бізнесу.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Навчальна дисципліна «Макроекономіка» є складовою циклу професійної підготовки здобувачів вищої освіти економічних спеціальностей освітнього ступеня «бакалавр». Базовими для вивчення курсу «Макроекономіка» є дисципліни економічного циклу, такі як «Економічна теорія», «Мікроекономіка», «Підприємництво та бізнес». Навчальна дисципліна слугує теоретичною й методологічною основою для вивчення ряду прикладних економічних дисциплін, як «Фінанси», «Економічна безпека», «Цифрова та інноваційна економіка» тощо.

3. Результати навчання за дисципліною

Знання	ПРЗ 1	Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки.
	ПРЗ 2	Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.
	ПРЗ 3	Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.
Уміння	ПРУ 9	Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала ECTS	Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти
A	Здобувач вищої освіти має системні, бездоганні знання матеріалу з навчальної дисципліни «Макроекономіка»; демонструє здатність до порівняльного аналізу різних теорій, концепцій та логічних висновків та узагальнень; здатність висловлювати та аргументувати власне ставлення до альтернативних поглядів на певне питання; використовує фактичні та статистичні дані, що potwierджують тези відповіді на питання; демонструє знання законодавчих актів України, інструкцій, підручників, посібників; володіє навичками розв'язання практичних завдань, отримує правильний арифметичний результат, логічно та теоретично обґрунтовує виконані розрахунки.
B	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим матеріалом з навчальної дисципліни «Макроекономіка»; вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації, чітко тлумачить економічні поняття, формулює закони, нормативні документи, може самостійно опрацювати матеріал, практичне завдання розв'язує правильно, але надає неповне теоретичне обґрунтування; виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички.
C	Знання здобувача вищої освіти досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, логічно висвітлює суспільні події в державі й за кордоном, вміє аналізувати, робити висновки до економічних розрахунків; відповідь його повна, логічна, обґрунтована, однак із деякими неточностями у розкритті змісту питань, студент допускає незначні помилки у формулюванні термінів і категорій, використанні цифрового матеріалу, що в цілому не призводить до викривлення сутності; практичне завдання розв'язує правильно, але надане поверхове теоретичне обґрунтування, або хід розв'язання правильний, теоретичне обґрунтування зроблене, але є арифметична помилка у розрахунках.
D	Здобувач вищої освіти розуміє основні положення навчального матеріалу з навчальної дисципліни «Макроекономіка», поверхнево аналізує події, економічні ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою, самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами
E	Здобувач вищої освіти демонструє оволодіння тільки основною частиною програмного матеріалу з навчальної дисципліни «Макроекономіка», у розкритті змісту макроекономічних категорій допускає неточності й помилки; студент здатний відтворити суть категорій відповідно до тексту підручника або пояснень викладача, у нього виникають труднощі при аналізі процесів та явищ на макрорівні. Здобувач вищої освіти допускає суттєві помилки при вирішенні

	практичних завдань, він здатний провести економічні розрахунки за зразком, неспроможний дати пояснення виконаних розрахунків;. самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі.
FX	Здобувач вищої освіти намагається аналізувати на основі побутових знань і навичок; у розкритті змісту макроекономічних категорій допускає неправильні відповіді або зовсім не відповідає на питання. У відповіді на питання відсутні необхідні докази та аргументи. Здобувач вищої освіти виявляє окремі спроби виконання задач, його дії мають репродуктивний характер, за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом; зроблені висновки не відповідають загально визначеним, є помилковими.
F	Здобувач вищої освіти мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні «так» чи «ні», може самостійно знайти в підручнику відповідь. Здобувач вищої освіти зовсім не розв'язує задачі або розв'язує їх неправильно.

**Розподіл балів, що отримують здобувачі вищої освіти,
за розділами та видами діяльності**

			Поточний контроль*	Контроль самостійної роботи
Поточний контроль	Розділ 1	Тема 1.1	6	1
		Тема 1.2	6	2
		Тема 1.3	6	1
		Тема 1.4	6	2
		Тема 1.5	6	1
	Розділ 2	Тема 2.1	6	2
		Тема 2.2	6	1
		Тема 2.3	6	2
		Тема 2.4	6	1
		Тема 2.5	6	2
Контроль самостійної роботи			15	
Поточний контроль		60		
Підсумковий контроль			25	
Загальна сума			100	

*Поточний контроль складається з оцінювання:

- усної відповіді – 2 бали;
- виконання тестового завдання – 2 бали;
- виконання практичних завдань – 2 бали.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Важливим елементом навчального процесу при вивченні дисципліни «Макроекономіка» є **поточний та підсумковий контроль** рівня знань здобувачів вищої освіти, що свідчить про засвоєння вивченого матеріалу, рівень підготовки здобувачів вищої освіти для виконання передбачених завдань. Контроль знань дозволяє оцінювати та вимірювати здобуті здобувачами вищої освіти в процесі навчання знання, уміння та навички, відіграє важливу роль у забезпеченні належного рівня підготовки фахівців.

Об'єктами поточного контролю знань здобувачів вищої освіти є:

- систематичність роботи на семінарських (практичних) заняттях;
- активність роботи на семінарських заняттях;
- виконання практичних завдань;
- виконання завдань для самостійного опрацювання;
- підготовка, написання та презентація реферату;
- виконання контрольних завдань.

Поточний контроль здійснюється шляхом опитування здобувачів вищої освіти, прийняття виконаних завдань та робіт на практичних заняттях, обговорення доповідей (виступів) за темами семінарських занять та рефератами, проведення контрольних робіт.

Поточний контроль здійснюється у двох формах:

- контроль систематичності та активності роботи здобувачів вищої освіти протягом семестру при вивченні програмного матеріалу дисципліни;

– проміжний контроль.

Систематичність та активність роботи здобувачів вищої освіти протягом семестру контролюється за такими напрямками: регулярність відвідування семінарських занять; виступи на семінарських заняттях; участь у обговоренні питань відповідної теми; відповіді на запитання викладача; результативність експрес-тестування та експрес-опитування; підготовка аналітичних оглядів та рефератів з окремих питань; участь у студентських конференціях, олімпіадах, конкурсах за напрямками, що відповідають тематичній спрямованості дисципліни.

Проміжний контроль здійснюється шляхом проведення контрольних робіт та ректорської контрольної роботи. Завдання для проміжного контролю комплектуються з теоретичних питань, задач та тестів з відповідних тем.

Контроль самостійної роботи здобувачів вищої освіти з дисципліни передбачається на основі застосування наступних форм:

- перевірка конспектів лекцій за темами курсу, що виносяться на самостійне опрацювання;
- перевірка завдань, що самостійно виконуються здобувачами вищої освіти при підготовці до семінарських та практичних занять;
- перевірка повноти розкриття теми реферату;
- проведення тестування, виконання розрахункових завдань за темами навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль здійснюється у формі екзамену в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою, і в терміні, встановлені навчальним планом.

Оцінювання видів поточної та підсумкової роботи здобувачів вищої освіти здійснюється за бальною шкалою в залежності від рівня знань.

Зазначені форми контролю тісно взаємопов'язані та здійснюються таким чином, щоб стимулювати ефективну роботу здобувачів вищої освіти протягом семестру та забезпечити об'єктивне оцінювання їх знань.

За результатами оцінювання засвоєння здобувачами вищої освіти теоретичного матеріалу та виконання практичного завдання визначається рівень засвоєння програмного матеріалу та виставляється диференційована підсумкова оцінка за бальною шкалою, що характеризує успішність здобувачів вищої освіти.

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Основні макроекономічні показники. Умови загальної ринкової рівноваги

Тема 1.1. Макроекономіка як наука. Предмет та методи макроекономічного аналізу

Вступ до макроекономіки. Місце макроекономіки в економічній науці. Суперечності між суспільними потребами та економічними ресурсами – головна проблема макроекономіки. Ефективність економіки та головне завдання макроекономіки.

Об'єкт і предмет макроекономіки. Змішана економічна система як об'єкт макроекономіки. Моделі змішаної економіки. Суб'єкти змішаної економіки. Механізм функціонування економіки як предмет макроекономіки. Позитивна й нормативна функції макроекономіки. Макроекономіка та економічна політика.

Історія розвитку макроекономічної науки. Економічна таблиця Ф. Кене як перша спроба макроекономічного моделювання. Макроекономічні ідеї класичної теорії. Кейнсіанська революція в макроекономіці. Неокейнсіанська та неокласична теорії.

Тема 1.2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків

Система національних рахунків як нормативна база макроекономічного рахівництва. Суть системи національних рахунків та її відмінність від системи балансу народного господарства. Основні методологічні принципи системи національних рахунків. Сектори та рахунки в системі національних рахунків.

Основні показники макроекономічних вимірювань. Валовий випуск та валовий внутрішній продукт. Кінцева та проміжна продукція. Методи обчислення валового внутрішнього продукту: виробничий, кінцевого використання, розподільчий. Безподатковий дохід. Валовий національний дохід та валовий наявний національний дохід. Макроекономічні показники на чистій основі.

Номінальні та реальні макроекономічні показники. Постійні та поточні. Номінальний та реальний ВВП. Темпи зростання та приросту ВВП. Індекси цін та дефлятор ВВП. Інфліювання та дефліювання ВВП.

Тема 1.3. Сукупний попит і сукупне пропонування. Макроекономічна рівновага

Макроекономічний кругообіг в умовах ринку. Модель взаємодії між суб'єктами ринку. Аналіз потоків витрат, доходів та продуктів. Роль держави в макроекономічному кругообігу. Умови економічної рівноваги. Вплив зовнішньоекономічної діяльності на макроекономічний кругообіг.

Сукупний попит. Сутність сукупного попиту та його відмінність від індивідуального попиту. Крива сукупного попиту. Цінові фактори сукупного попиту: ефект процентної ставки, ефект багатства, ефект імпортих закупок. Нецінові фактори сукупного попиту та їх вплив на криву сукупного попиту.

Сукупне пропонування. Вплив товарних цін на сукупне пропонування. Кейнсіанський, проміжний та класичний відрізки кривої сукупного пропонування. Нецінові фактори сукупного пропонування.

Сукупний попит – сукупне пропонування як модель економічної рівноваги. Рівноважні ціни та рівноважний рівень виробництва. Механізм досягнення рівноваги в економіці на окремих відрізках кривої сукупного пропонування.

Тема 1.4. Споживання, заощадження та інвестиції

Споживання та заощадження як функції доходу. Доходи домогосподарств. Особистий дохід. Особистий наявний дохід.

Економічна нерівність. Крива Лоренца. Децильний коефіцієнт. Коефіцієнт Джині.

Графіки споживання та заощадження. Гранична схильність до споживання та заощаджень. Середня схильність до споживання та заощаджень. Автономне споживання. Заощадження домогосподарств.

Інвестиції та фактори інвестування. Очікувана норма чистого прибутку та процентна ставка як основні фактори інвестиційного попиту. Гранична ефективність капіталу. Бажаний обсяг капіталу. Граничні витрати на капітал.

Номинальна і реальна процентна ставка. Крива сукупного попиту на інвестиції. Зовнішні фактори сукупного попиту на інвестиції.

Прибутковість інвестиційних проектів. Фінансові ринки. Облігація. Звичайна акція. Фінансові посередники.

Тема 1.5. Сукупні видатки і валовий внутрішній продукт країни

Моделі економічної рівноваги. Метод «витрати – випуск». Графічна модель «витрати–випуск». Метод «вилучення–ін'єкції» та його графічне відображення. Заплановані та фактичні інвестиції.

Мультиплікативний вплив сукупних витрат на валовий внутрішній продукт. Модель взаємоперетворень витрат і доходів. Сутність простого мультиплікатора витрат. Математична інтерпретація мультиплікатора витрат.

Рівноважний ВВП в умовах неповної та повної зайнятості. Рецесійний розрив як наслідок дефіциту сукупних витрат. Інфляційний розрив як наслідок надмірних сукупних витрат. Графічні моделі рецесійного та інфляційного розриву.

Розділ 2. Макроекономічне регулювання

Тема 2.1. Держава в системі макроекономічного регулювання

Роль держави у змішаній економіці. Обмеження ринкового механізму та необхідність державного втручання в економіку. Основні економічні і функції держави: формування правових засад функціонування економіки. захист конкуренції, перерозподіл доходів та ресурсів, стабілізація економіки.

Класична теорія макроекономічного регулювання. Основні положення класичної теорії про саморегулюючу здатність ринку. Основні положення кейнсіанської теорії. Аргументи кейнсіанців щодо необхідності державного втручання в економіку. Кейнсіанський механізм державного впливу на економіку.

Альтернативні теорії макроекономічного регулювання. Монетаристська теорія. Рівняння обміну як концептуальна основа монетаристської теорії. Монетаристський механізм регулювання економіки. Теорія адаптивних та раціональних очікувань. Теорія економіки пропонування. Практична функція макроекономічних теорій.

Тема 2.2. Фіскальна політика

Дискреційна фіскальна політика. Державні закупки і податки як інструменти фіскальної політики, спрямовані на попит. Автономний вплив державних закупок і податків на рівень виробництва. Мультиплікатор податків. Мультиплікатор збалансованого бюджету.

Автоматична фіскальна політика. Податки як вмонтовані стабілізатори економіки. Фіскальна політика, спрямована на пропонування. Попит і пропонування як об'єкти податкового варіанта фіскальної політики. Стимулюючий варіант впливу податків на пропонування. Крива А.Лаффера та можливість її практичного застосування.

Фіскальна політика та бюджетний дефіцит. Стимулююча фіскальна політика як фактор бюджетного дефіциту. Способи збалансування державного бюджету: на щорічній основі, на циклічній основі, принцип функціональних фінансів, джерела фінансування бюджетне дефіциту.

Тема 2.3. Грошовий ринок і монетарна політика

Грошовий ринок. Грошове пропонування та грошові агрегати. Попит на гроші: попит на гроші для угод і попит на гроші як активи. Процентна ставка як ціна грошей. Залежність процентної ставки від попиту та пропонування на грошовому ринку. Механізм досягнення рівноваги на грошовому ринку.

Банківська система та грошове пропонування. Функції комерційних банків, їх зобов'язання та резерви. Норма обов'язкових резервів. Депозитний мультиплікатор і грошове пропонування.

Грошово-кредитне регулювання економіки. Основні інструменти регулювання грошового пропонування: операції з державними цінними паперами на відкритому ринку, процентна політика, нормування обов'язкових резервів комерційних банків. Вплив грошово-кредитної

політики на рівень національного виробництва. Політика «дешевих» та «дорогих» грошей. Механізм антиінфляційної політики. Головні наслідки інфляції. Наслідки інфляції попиту та інфляції витрат.

Тема 2.4. Ринок праці та соціальна політика

Зайнятість і безробіття. Неповна зайнятість та рівень безробіття. Види безробіття: фрикційне, структурне, циклічне. Повна зайнятість, природне безробіття та потенційний ВВП. Закон А. Оукена та втрати економіки від циклічного безробіття.

Ринок праці та механізм його функціонування. Попит, пропонування і ціна робочої сили. Класична та кейнсіанські теорії ринку праці.

Державна політика зайнятості. Стимулююча політика як метод зменшення безробіття та її інфляційні наслідки. Крива Філіпса про зв'язок між інфляцією і безробіттям в короткостроковому і довгостроковому періодах. Висновки кривої Філіпса для політики зайнятості. Державні програми сприяння зайнятості населення.

Економічна нерівність та політика соціального захисту населення. Крива Лоренца як графічна модель фактичного розподілу доходів.

Тема 2.5. Економічне зростання

Економічне зростання і економічний розвиток. Матеріальні фактори Економічного зростання. Виробнича функція економічного зростання. Суспільні фактори економічного зростання. Маржиналістська та структуралістська теорії економічного зростання.

Модель економічного зростання Харрода-Домара. Кейнсіанська теорія і модель Харрода-Домара. Капітальна теорія вартості як основа моделі Харрода-Домара. Гранична схильність до заощадження та ефективність капіталовкладень як головні фактори моделі Харрода-Домара. Умови економічного зростання в моделі Харрода-Домара.

Модель економічного зростання Солоу. Фактори економічного зростання в моделі Солоу в довгостроковому і короткостроковому періодах.

6.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин										
	Денна форма					Заочна форма					
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі				
		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.		Самост.р	Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.
Розділ 1. Основні макроекономічні показники. Умови загальної ринкової рівноваги											
Тема 1.1. Макроекономіка як наука. Предмет і методи макроекономічного аналізу	12	2	2			8					
Тема 1.2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків	14	4	2			8					
Тема 1.3. Сукупний попит і сукупне пропонування. Макроекономічна рівновага	16	4	2			10					
Тема 1.4. Споживання, заощадження та інвестиції	16	4	2			10					
Тема 1.5. Сукупні видатки і валовий внутрішній продукт країни	16	2	2		2	10					
Розділ 2. Макроекономічне регулювання											
Тема 2.1. Держава в системі макроекономічного регулювання	14	2	2			10					
Тема 2.2. Фіскальна політика	16	4	2			10					
Тема 2.3. Грошовий ринок і монетарна політика	18	4	2		2	10					
Тема 2.4. Ринок праці та соціальна політика	16	4	2			10					
Тема 2.5. Економічне зростання	12	2	2			8					
Разом з дисципліни	150	32	20		4	94					

6.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
Розділ 1. Основні макроекономічні показники. Умови загальної ринкової рівноваги			
1	Тема 1.1. Макроекономіка як наука. Предмет і методи макроекономічного аналізу 1. Практична функція макроекономіки 2. Об'єкт і предмет макроекономіки 3. Методологія макроекономіки 4. Становлення та розвиток макроекономіки	2	
2	Тема 1.2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків 1. Макроекономічні показники і методика їх розрахунку. 2. Методологічні принципи системи національних рахунків. 3. Принципи і методи розрахунку валового національного продукту, чистого національного продукту, національного і особистого доходу. 4. Номінальний і реальний ВВП. Дефлятор. Цінові індекси.	2	
3	Тема 1.3. Сукупний попит і сукупне пропонування. Макроекономічна рівновага 1. Товарний ринок, його місце в ринковій економіці. 2. Сукупний попит, цінові й нецінові чинники, що впливають на його динаміку. 3. Сукупне пропонування, цінові й нецінові чинники, що впливають на його динаміку. 4. Макроекономічна рівновага, її основні моделі. 5. Вплив зміни сукупного попиту та сукупного пропонування на динаміку реального ВВП і рівня цін.	2	
4	Тема 1.4. Споживання, заощадження та інвестиції 1. Функція споживання. Споживання як функція доходу кінцевого використання. Графік функції споживання (C). 2. Функція заощадження. Середня та гранична схильність до споживання й заощадження. Графік функції заощадження (S). 3. Теорії споживання. Вибір активу. Ліквідність активу. Активи вищої та нижчої цінності. Види заощаджень. Національні заощадження. Рівень заощаджень. 4. Інвестиції як компонент сукупних витрат. Процентна ставка як чинник інвестиційного попиту. Номінальна й реальна процентна ставка. 5. Сутність мультиплікатора. Мультиплікатор Кейнса. Мультиплікативна зміна реального ВВП. Вплив інфляції на мультиплікативний ефект. Парадокс ощадливості. 6. Модель акселератора. Модель взаємодії мультиплікатора-акселератора.	2	

5	<p>Тема 1.5. Сукупні видатки і валовий внутрішній продукт країни</p> <p>1. Поняття сукупних видатків, особливості їх формування та їх вплив на ВВП.</p> <p>2. Фактичні та планові витрати.</p> <p>3. Визначення впливу видатків на ВВП за допомогою мультиплікаторів автономних витрат, державних витрат та податків.</p> <p>4. Рецесійний та інфляційний розрив.</p>	2	
Розділ 2. Макроекономічне регулювання			
6	<p>Тема 2.1. Держава в системі макроекономічного регулювання</p> <p>1. Роль держави в економічному кругообігу. Вплив держави на економічну рівновагу.</p> <p>2. Основні економічні і функції держави.</p> <p>3. Класична теорія макроекономічного регулювання.</p> <p>4. Основні положення кейнсіанської теорії.</p> <p>5. Альтернативні теорії макроекономічного регулювання.</p>	2	
7	<p>Тема 2.2. Фіскальна політика</p> <p>1. Фіскальна політика та її вплив на економічну динаміку. Механізм впливу фіскальної політики на сукупний попит згідно кейнсіанської концепції.</p> <p>2. Стимулююча і обмежувальна фіскальна політика. Автоматичні стабілізатори та дискреційна стабілізаційна політика.</p> <p>3. Державний бюджет та бюджетне обмеження. Фіскальні дефіцити.</p>	2	
8	<p>Тема 2.3. Грошовий ринок і монетарна політика</p> <p>1. Рівновага на грошовому ринку.</p> <p>2. Цілі та види грошово-кредитної політики.</p> <p>3. Інструменти грошово-кредитної політики.</p> <p>4. Передатний механізм грошово-кредитної політики.</p> <p>5. Кейнсіанська та монетаристська концепції грошової політики.</p>	2	
9	<p>Тема 2.4. Ринок праці та соціальна політика</p> <p>1. Особливості формування попиту і пропонування на ринку праці.</p> <p>2. Головні тенденції зміни структури зайнятості.</p> <p>3. Класична і кейнсіанська моделі зайнятості.</p> <p>4. Безробіття: основні визначення та вимірювання. Економічні та соціальні втрати від безробіття.</p>	2	
10	<p>Тема 2.5. Економічне зростання</p> <p>1. Поняття, вимірники і фактори економічного зростання.</p> <p>2. Кейнсіанська модель економічного зростання Харрода-Домара.</p> <p>3. Базова модель економічного зростання за Р. Солоу.</p>	2	
Разом		20	

7. Рекомендовані джерела інформації

Базова література

1. Аналітична економія : макроекономіка і мікроекономіка : у 2-х книгах. Навчальний посібник / За ред. С. М. Панчишина. - 4-е вид., випр. і доп. – К. : Знання, 2010. – 437 с.
2. Базилевич В. Д. Макроекономіка: Учебник / В. Д. Базилевич, Е. С. Базилевич, Л. А. Баластрик; под ред. В. Д. Базилевича – К. : Знання, 2015. – 694 с.
3. Данилович-Кропивницька М.Л. Макроекономіка: навч. посібник / М. Л. Данилович-Кропивницька, П.І. Стецюк, І.О. Тивончук – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2014. – 292 с.
4. Дружиніна В. В. Мікроекономіка : навч. посіб. / В. В. Дружиніна, О. І. Черноус. –Харків : Мадрид, 2015. –254 с.
5. Економічна теорія (політекономія, мікроекономіка, макроекономіка). Макроекономіка : навчальний посібник / Мацелюх Н. П., Максименко І. А., Теліщук М. М. та ін. – Ірпінь : Університет ДФС України, 2018. – 456 с.
6. Економічна теорія: політична економія, мікроекономіка, макроекономіка : 2-ге вид. перероб. та доп. Навч. посіб. / Н.П. Мацелюх, І. А. Максименко. В. В. Мартиненко, П. В. Круш, М. М. Теліщук, та ін. – К. : Видавничий центр «Кафедра», 2017. – 220 с.
7. Калініченко О. В., Плотник О. Д. Макроекономіка. Практикум: Навч. посіб. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 656 с.
8. Кліменко О. М. Макроекономіка: навч. посіб. для самост. вивч. дисципліни / О. М. Кліменко, О. М. Крюкова, М. С. Бріль. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2012. – 135 с.
9. Клименко Е.Н. Макроекономика: учеб. пособ. для самостоятельного изучения учебной дисциплины / Е.Н. Клименко, О.Н. Крюкова, М.С. Бриль. – Харьков : ХНЭУ им. С.Кузнеца, 2015. – 244 с.
10. Кліменко О. М. Макроекономіка: навч. посіб. / О. М. Кліменко, О. М. Крюкова, В. М. Філатов. – Харків : Инжэк, 2011. – 250с.
11. Макроекономіка: Навчальний посібник / Т.М.Громова, Н.П. Мацелюх. – К.: ДІА, 2014. – 251 с. – Бібліогр.: 264 с.
12. Макроекономіка : навч. посіб. / за заг. ред. проф. М. І. Макаренка; уклад. : М. І. Макаренко, Т. О. Семененко, Д. В. Олексіч та ін. – К. : «Центр учбової літератури», 2014. – 216 с.
13. Макроекономічна політика у макроекономічній стабілізації національної економіки : монографія / за наук. ред. проф. І. Ф. Радіонової. – К. : Університет економіки та права «КРОК», 2017. – 240 с.

14. Макроекономіка: базовий курс [Електронний ресурс] : навч. посіб. / [І.Й. Малий, І.Ф. Радіонова, Т.Ф. Куценко, Н.В. Федірко та ін.] – К. : КНЕУ, 2016. – 254 с.

15. Макроекономіка: Методичні поради та плани практичних занять для студентів економічного факультету / За ред. С.М. Панчишина та П.І. Острроверха. – Вид. 8-е, перероб. та доп. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2018. – 132 с.

16. Макроекономіка: навчальний посібник для самостійної роботи і контролю знань / Івашина О.Ф., Олексієнко Р.Ю., Івашина С.Ю. – Дніпропетровськ: Академія митної служби України, 2014. – 100 с.
URL: [=Ivashyna_Oleksiienko_MAKROEKONOMIKA_\(Praktikum\)=.pdf](#).

17. Макроекономіка: Навчальний посібник / Т.М. Громова, Н.П. Мацелюх. – К. : ДІЯ, 2014. – 251 с.

18. Макроекономіка: навч. посібник. / за заг. ред. В.П.Решетило. (2-е вид., доповнене); - Харк. нац. ун-т. міськ. госп-ва імені О.М. Бекетова. – Харків: ХНУМГ імені О. М. Бекетова, 2013. – 224 с.

19. Поснова Т.В. Конспект лекцій у схемах, графіках і таблицях з макроекономіки / Н.П. Мацелюх, Т.М. Громова, Т.В. Поснова. – Ірпінь, НУДПСУ. – 2015. – 112 с.

20. Резнік Н. П. Макроекономіка : навч. посіб. для студ. ВНЗ / Н. П. Резнік, М. П. Талавиря, О. В. Пащенко. – Київ : КиМУ, 2015. – 554 с.

21. Талавиря М.П., Пащенко О.В., Гуца І.О., Побережець Т.І. Макроекономіка: практикум-тренінг для студентів економічних спеціальностей. – Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2014. – 195 с.

22. Тюхтенко Н.А. Макроекономіка: [Текст]: Навчальний посібник/ Н.А. Тюхтенко, К.М. Синякова. – 2-е вид., доп. та перероб. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2016. – 352 с.

23. Федоренко В. Г. Макро- та мікроекономіка теоретичні аспекти: навч.-метод. посіб. для самостійного вивчення дисципліни / В. Г. Федоренко, М. П. Денисенко. – Київ : Алерта, 2013. – 727 с.

Додаткова література

1. Брюханов М. В. Макроекономіка. Практикум з використанням Excel : навч. посіб. / М. В. Брюханов. – Суми : Сумський державний університет, 2012. – 474 с.

2. Геєць В. М. Інститути зайнятості та безробіття: сучасні тенденції та виклики для України: наукова доповідь / В. М. Геєць, А. А. Гриценко. – Київ : Інститут економіки та прогнозування, 2013. – 247 с.

3. Дейнека О. В. Теоретичні аспекти дослідження впливу державних витрат на економічне зростання / О. В. Дейнека // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи. – 2014. – Випуск 38. – С. 105–114.

4. Економічна теорія (політекономія, мікроекономіка, макроекономіка). Макроекономіка : навчальний посібник / Мацелюх Н. П., Максименко І. А., Теліщук М. М. та ін. – Ірпінь : Університет ДФС України, 2018. – 456 с.

5. Колодізев О. М. Формування монетарної політики національного банку в контексті забезпечення сталого розвитку економіки України : монографія / О. М. Колодізев, І. О. Губарева, Є. М. Огородня. – Харків : ІНЖЕК, 2015. – 325 с.

6. Кравченко О. А. Мікроекономіка: теорія і практикум : навч. посіб. / О. А. Кравченко. – Одеса : Астропринт, 2014. – 255 с.

7. Лактіонова О. А. Доходи та витрати домашніх господарств як джерела гнучкого розвитку країни / О. А. Лактіонова // Бізнес-Інформ. – 2015. – № 7. – С. 94–103.

8. Макаренко М. І. Макроекономіка : курс лекцій. Для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» галузі знань 0305 «Економіка і підприємництво» усіх напрямів підготовки / М. І. Макаренко, Т. О. Семененко; Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України». Каф-ра теорет. і прикладної економіки. – Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. – 152 с.

9. Макроекономічні диспропорції України: особливості формування та механізм регулювання:[монографія] / Л. В. Шинкарук, А. А. Вдовічен. – Національний університет біоресурсів і природокористування України. – Чернівці: Технодрук, 2018. – 488с.

10. Міжнародна економіка : підручник : затверджено МОН України / за ред.: Ю. Г. Козака, Д. Г. Лук'яненка, Ю. В. Макогона. – 3-тє вид., переробл. та допов. – К., 2018. – 560 с.

11. Методичні вказівки до організації самостійної роботи, практичних занять та виконання розрахунково-графічних робіт з дисципліни «Економічна теорія (Розділ. Макроекономіка)» (для студентів 2 курсу денної та заочної форм навчання напряму підготовки 6.140103 «Туризм»). Укл. Решетило В. П., Єгорова О.Ю. – Харків: ХНАМГ, 2011. – 190 с.

12. Пенсійна система: підр. / В.І. Грушко, С.М. Лаптев, О.В. Красота та ін.; за ред. В.І. Грушка. – 3-тє вид. – К.: Університет економіки та права «КРОК», 2017. – 365 с.

13. Податкова діяльність держави в умовах становлення інформаційної постіндустріальної економіки : монографія / [Мацелюх Н. П., Максименко І. А., Теліщук М. М. та ін.]. – Ірпінь : Університет ДФС України, 2018. – 362 с.

14. Поліщук В. Г. Перспективи детінізації економіки України в контексті боротьби з офшорним відтоком капіталу / В. Г. Поліщук // Молодий вчений. – 2015. – № 2 (17). – С. 1317–1320.
15. Стреча М. Структура державного боргу як джерело економічної нестабільності / М. Стреча // Актуальні проблеми економіки. – 2015. – № 2 (164). – С. 328–338.
16. Трансформація акцизної політики України: монографія / [Коротун В.І., Брехов С.С., Новицька Н.В., та ін.]; за заг. ред. В.І. Коротуна. – Ірпінь: Видавництво Національного університету ДПС України, 2015. – С. 135–144 та 354–373.
17. Фаріон, М. М. Диференціація доходів населення України: сучасні реалії / М. М. Фаріон // Наука й економіка : наук.-теорет. журнал Хмельницьк. екон. ун-ту. – 2014. – Вип. 3 (35). – С. 255-261.
18. Фаріон, М. М. Іноземні інвестиції та особливості інвестиційної активності в Україні / М. М. Фаріон // Ефективна економіка. – 2015. – № 7.
19. Фаріон, М. М. Посилення диференціації доходів населення за умов всебічної сучасної кризи вітчизняного суспільства / М. М. Фаріон // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – № 6.
20. Фаріон, М. М. Порівняльний аналіз джерел формування доходної частини бюджету країн ЄС та України [Електронний ресурс] / М. М. Фаріон // Ефективна економіка. – № 8. – 2016 р.
21. Фаріон, М. М. Інноваційний розвиток України та країн ЄС: порівняльний аналіз [Електронний ресурс] / М. М. Фаріон // Ефективна економіка. – № 6. – 2016 р.
22. Фондовий ринок: Підручник у 2 книгах. / В.Д. Базилевич, В.М. Шелудько, В.В. Вірченко та ін./ За ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2015, 2016.
23. Фондовий ринок: практикум: навчальний посібник / В.Д. Базилевич, В.М. Шелудько, В.В. Вірченко та ін.; за ред. В.Д. Базилевича; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К. : Знання, 2017. – 718 с.
24. Черкашина Т. С. Дослідження теоретичних підходів до визначення ролі державних витрат в економічному зростанні країни / Т. С. Черкашина // Вісник Волинського інституту економіки та менеджменту. – 2016. – Випуск 14. – С. 225–234.
25. Шабанов. Р. І. Концептуальні засади соціального захисту від безробіття : монографія / Р. І. Шабанов. – Харків : ХНАДУ, 2015. – 359 с.
26. Шимко О. В. Дослідження споживачів як інструмент підвищення ефективності функціонування споживчого ринку / О. В. Шимко // Бізнес-Інформ. – 2016. – № 1. – С. 321–326.

27. Шинкарук Л. В. Структурні трансформації в економіці України: динаміка, суперечності та вплив на економічний розвиток : наукова доповідь / Л. В. Шинкарук, І. А. Бевз, І. В. Барановська. – Київ, 2015. – 304 с.

Нормативні документи:

1. Конституція України: №254к/96ВР. Прийнята на V сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. Редакція від 30.09.2016. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.

2. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010, № 50–51, ст.572. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.

3. Господарський кодекс України станом на 27 лютого 2009 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 18, № 19–20, № 21–22, ст.144. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.

4. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, № 44-45, № 46-47, № 48, ст.552. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.

5. Податковий кодекс України від 2.12.2010р. №2755-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 13-14, № 15-16, № 17, ст.112. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

6. Закон України «Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування» від 09.07.03р. № 1058-15 (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, №№ 49-51, ст. 376. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1058-15>.

Електронні ресурси:

1. Національний інститут стратегічних досліджень. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua>.

2. Офіційний сайт Президента України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/>.

3. Офіційний сайт Верховної Ради України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua/>.

4. Офіційний сайт Комітету Верховної Ради України з питань бюджету. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.budget.rada.gov.ua/>.

5. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів і фондового ринку – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ssmc.gov.ua>.

6. Офіційний сайт Державної служби статистики України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
7. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua>.
8. Офіційний сайт Національного Банку України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.
9. Офіційний портал Кабінету Міністрів України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>.
10. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua>.
11. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>.
12. Офіційний сайт Віртуального університету Міністерства фінансів України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://edu.minfin.gov.ua/Pages/Default.aspx>.
13. Офіційний сайт Академії фінансового управління Міністерства фінансів України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ndfi.minfin.gov.ua/>.
14. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://treasury.gov.ua/main/uk/index>.
15. Офіційний сайт Державної фіскальної служби. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://minrd.gov.ua/>.
16. Офіційний сайт Світового банку. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.worldbank.org/uk/country/ukraine>.
17. Офіційний сайт Статистики Євростату. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ec.europa.eu/eurostat/>.

8. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потребою)

Мультимедійне обладнання в аудиторії для проведення лекційних занять.